

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

4 Temporis ecclesiæ tollit præscriptio jura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

parochialis ecclesiæ Presbyteri per Episcopos institu-
tus, qui eis respondant de animarum cura, & his
qui ad Episcopum pertinet.

C. VII. q. Quorūcum monachorum Ecclesia

Epscoporum subdantur regimini.

Item ex Concilio apud Færentiam habito.

Sicutendum nobis est, quatenus ecclesia quorūcum
que monachorum in singulis parochiis sita, Episcopo-
num ut debet, divinitus subdantur regimini, cīsq̄e debi-
ta obsequia exhibant.

Lxx. Urbanus Papa prohibet non solum parochialum ecclesias
per monachos habere, quam Iosephus Papa ei concepit. Sed illud
Iosephus intelligenduſ est de illis capillis, quas cum omni jure
de Episcopis monachis conceduntur. Iffid autem Urbanus intelligit
de illis, quas Abbatibus in propriis prediis adficant in illis,
vel in capillis suis.

QuæSTIO V.

¶ Volente contra ordinis rationem, ut inter secundam &
tertiam questionem quinta sit posita. Et in omnibus antiquis exem-
plariis, exceptis duabus per secula, in secunda questione sunt o-
mnia canonica, quibus confitit quinta questione: decipit sequitur
tertia & quartam sui capitulo, ut in vulgaris codicibus: tum
tertia & quartam sui capitulo, que cum omni jure
confitetur, facilius quamna questionem: retinque vero secundam,
tertiam hanc, qua mancavat, est quiniam questionem, ex pro-
positissime ratio causa facta prefaceo est. Et potius Gratianus
qui id videt, non potius, quod in alterius diocesis ecclesiæ
ad alios, eis conformatim sibi un-
diceat non videt.

Unde Nicolaus Papa ait.

T. Episcoporum in aliena civitatis territorio
pro quacunque suorum opportunitytate ecclesiæ
adficare disponit, non presumat dedicacionem fac-
ere, quod illius est, in cuius territorio ecclesia adfurgit.
Adficator vero Episcopo hac grata reservetur, et
quos desiderat clericos in re sua ordinari, ipsos ordinet
in colubsteriorum est: vel si ordinari jam sunt, iplos
habere acquisiet: & omnis ecclesia ipsius gubernatio
ad eum, in cuius civitatis territorio ecclesia surrexit,
pertinet.

¶ Antiquissima citas ex Africano, in cuius recop. ferò idem lo-
gum.

C. II. q. Basilius noviter conditæ ad Episcopos
pertinent, cuius conventus est con-
ficerit.

Item ex Concilio Toletano IV. c. 34.

Potestio territorio conventum non admittit: ideo-

que basilius, quæ nova conditæ fuerint, ad eum pro-
cedebit per concilium Episcopum, cuius conventus esse
conferunt.

C. III. q. concilia quæ Toletani sic habet. Sicut diocesum
alienam incolentes potestio tollit: ita territorio conven-
tum non admittit, &c. ut fidei q. sicut diocesum.

C. IV. q. Adficator Episcopo in diocesi
alterius ecclesiæ conferit non
licet.

Item Gregorius lib. 11. cap. 19, ad Ieannem
Sobiacanum.

a. al. confirmavit. b. Auct. 1. c. 4. c. Supr. cap. q. 3. scilicet
ad diocesum. Bur. 1. 3. c. 147. Iopp. 1. 3. c. 117.

l. Ator a presentium Ioannes, frater & coepiscopus no-
ster, i. indicavit nobis, quid quidam Emperarius
Episcopus autem temerario in diocesi ipsius oratorium
construxerit, idque sine præcepti auctoritate contra mo-
res præsumperit dedicare, Missasque illæ publicas ce-
lebrare non mesuit. Quam rem cum summa te claritate
b. ac diffractione convenit emendare, nec ulterius tale
aliquid attendare permittat.

¶ Noster. Hec loco in epistola ipsa interjectum multa.
Quod de hæc ordinandi, non possidenti intelligendum est. Ha-
c auctoritative facile perpendi posset, quod fratre Abbate, five Epis-
copo in suo capitulo, vel villa ecclesia adficaverim, non id Epis-
copo, in cuius diocesi fuerint, conventus admittat: & id faci-
done, juxta illud Urbanus & Nicetas, in eis non nisi per Episcopos,
cum consensu tamen & electione adficantium, ordinari possint.

QuæSTIO VI.

¶ Vnde autem prescriptione temporis omnia jura tellantur
propter auctoritate Chalcedonensis concilii, &
Gelasii Pape, & Toletani concilii. Prima haec
est.

C. I. q. Rusticanæ parochia apud Episcopos, quæ eas
possident triginta annos sine violencia, per-
manent immobiles.

P. Er a singulas ecclesiæ r parochias rusticanas, five
z in possessionibus, manere immobiles apud eos
qui eas retinunt Episcopos decernimus: & maxime si
sine violencia eas iam per trigesima annos tenentes gu-
bernerunt. Si vero inta trigesima annos facta fuerit,
aut fia de his dubitatio d. licet eis, qui se dixerint
laicos, propter eas movere apud synodus provincie cer-
tamen.

¶ Caput hoc est in præsca versione, quæ est in collectione sydoriz,
arg. ex ea cunctis duas Vaticanis ejusdem collectionis codicibus collata & emendatione.

i. q. Ecclesiæ. Apud Bassamensem in codicibus manuscri-
ptis leguntur, καὶ ἔτεσι τοῦ επαρχίου, id est, in unaquaque
provincia. Sed in Graeco canone sugato, καὶ ἔτεσι επαρχίων.

2. q. Sive in possessionibus Graeciæ, οὐ γοναῖς μα-
γεῖσαι, ή τέτοιοι επαρχίαι. ad est, parochias quæ in turibus,
aut quo in vicis & pagis sunt.

C. II. q. Triginta annis ab Episcopis posse, im-
mobiles permaneant diocesis.

Item Gelasius epist. 2. ad Scabios. c. 11.

R. Efulsum & nosfrorum auctoritas emanavit, ut fa-
cultates ecclesiæ Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, ut viduarum, pupillorum, arque
pauperum, nec non & clericorum stipendia distribue-
re debeat. Hoc etiam eis statuimus dari, quod hæc
decreta est: reliquum sibi Episcopi vindicent, ut
sicut antea diximus, peregrinorum arque captivorum lat-
gores esse possint. Idem ibid. c. 2. ¶ Illud f etiam an-
necti placuit, ut si, quod ab his, facultates ecclesiæ nec non
diocesales aliquibus possidentur Episcopis, jure sibi vin-
dicent, quod tricennalis lex conclusit: quia & filiorum
nostrorum Principum ita emanavit auctoritas.

C. III. q. Territorii possesso conventus non
admitit.

Item ex Concilio Toletano IV. c. 34.

Sicut q. diocesum alienum tricennalem possesso tollit,
ita territoriorum & conventuum non admittit z.

a. Anselm. 1.3. cap. 27. Poly. 1. tit. 13. b. celebrat. J. arg.
c. In Clad. c. 17. & in festa fyn c. 21. Poly. 1. tit. 13. An. 3. c. 26.
Bur. 1. 3. c. 147. Iopp. 1. 3. c. 106. Pammon. 1. 2. c. 64. d. al. alteratio.
e. Poly. 1.3. tit. 12. Iopp. p. 3. c. 147. f. 1. 3. c. 20. Iopp. p. 3. cap. 1. 4.
Bur. 1. 3. c. 149. Pam. 1. 2. c. 65. g. supr. cap. q. 1. possedit. Poly. lib. 2.
tit. 10. An. 3. c. 27. Bur. 1. 3. c. 147. Iopp. 1. 3. c. 107.

1. ¶ Territorii] In vulgaritatequebat, possesso: que ab
est a venti, a Burchardis, & Panormia, & codicibus concilio-
rum impressa & manucripta.

2. ¶ Non admittit] Sit in editioribus conciliarum Colonien-
bus, & codice regio, & vetustis Gratianus exemplaribus, & in Pan-
ormia. Verum in dubius editioribus conciliarum Parisiensibus,
& apud Romanum habetur, non amittit, & in dubius codicibus Va-
ticanis, & apud Burchardam, non admittit.

C. IV. ¶ Tres mali prescripta intra unam
provinciam servari debet.

Item ex eodem, c. 13.

¶ Vicinique 4 Episcopos alterius Episcopi diocesis
per triginta annos sine aliqua interpellatione posse-
derit, quamvis i. secundum jus legis ejus non videatur
esse dioecesis, admittenda non est contra cum ario re-
scendi. Sed hoc intramam, provinciam 2, extra vero
modo, non dum dioecesis defenditur, provinciarum
termini confundantur.

1. ¶ Quamvis] In concilio impresso cum manuscris collato-
tegitur. Quia secundum jus legis ejus videatur esse dioecesis,
admittenda non est, &c. Ivo anterior pars etiam
clarior post venit, possederit, sic habet, tam teneat: quia se-
cundum jus legis ejus videatur esse dioecesis, & admittenda
non est, &c. Burchardus autem, quamvis secundum jus le-
gis ejus videatur esse dioecesis. In Panormia vero querad-
modum apud Gratianum.

2. ¶ Provinciam] Author glossa interpretatur, id est, dio-
cesim: & in variis conciliis & dictibus, & dubius codicibus
Vaticani legitus, parochiam, qua vox ipsa dioecesis significatur,
ut in Caso Apollonius 14. Episcopon licet alienam
parochiam propriam relida perverare: & in concilio Antio-
cheno, c. 21. vocem rex parochie alii veterani parochiam, aliis dio-
cesim, omnino, in Tolentino haec voces confunduntur, ut Tolentino 3.
c. 20. & Tolentino 4. c. 32. & 35. Bracarense 2. c. 2. Et in his ipsa capituli
initio vox, dioecesis, parum quamdam, id est, parochiam, signi-
ficat. Verum in codice conciliorum Lucei regis, & vetustis ex-
emplaribus Gratianus, & Panormia, & apud Romanum p. s. in mar-
gine etiam provinciam.

2 pars. Ecco huius autoritaribus probatur, quid possessorum &
gubernatorum iura praescriptione solvantur.

Sed idem Gelasius contra refutatur scribens Maximus & Eusebius
Episcopos.

C. V. ¶ Status parochiarum nec presumptione,
nec temporis prescriptione mutari
potest.

Licet b in regulis continetur antiquis, parochias uni-
cuicque ecclesiae pristinae dispositioni deputatas nulla
post ratione convelli, ne per confundendum peccatum,
exempli malo temeritate crecente, universalis confusio
nasceretur; tamen etiam decretis nostris non nullum
temporis definitum, omnia iustissima, quae taliter fuer-
ant invalida, refutatur. Sed quia temeritas perverdientiam
legem ibi posse putat generari, si celeri suo pertinaciam
retentionis adjungat, ea quae inter fratrem & coepi-
scopum nostrum Constantium Anufcanam 1 ecclesia
facerdotem, & inter numeros & directos ab Anconitano
Pontifice decrevimus, per vos impleri cupimus, tunc for-
man in cateris cognitionibus, que sit sequenda, pet-
scriptum. Nulla d'igitur presumptione flatum paro-
chiarum, qui perpetua exatis firmata duravit, patimur
immuniti: quia nec negligenta Pontificis, nec tempo-
ralis objectio (quia per incuriam forte generatur) neque
ignavia faciente confessus adhibitus, nec subrepte e
supplicatione preceptio divellere potest semel dia-
conatum constitutum: ex qua tempore ad regenerationem, at-
que configurationem plebs devota convenit. Territo-
rium 2 etiam non facere diecem, olim noscitur or-
dinatum.

a. Poly. l.3.iii.12. Aof. l.3.6.28. Bur. l.1.6.67. Ivo p.3.c.151. & p.5.
ca.151. Panorm. l.2.c.67. b. Ivo p.3.c.97. c. al. & directus.
d. Ansf. l.5.c.15. e. al. subrisente.

1. ¶ Anufcanam] Invenit codicibus variis quae sit
Canufcanam, Camulcanam, Tamufcanam.
2. ¶ Territorium] Hoc referuntur etiam ab Agapito
non ab Iovene.

Hoc multipliciter distinguitur. Sunt quadam dimidi,
certi limubus distincti sunt: ha nullo modo profici posse.
Alio vero, quae non sunt certi limitibus distincti, & de qua
certa definitio nomina posset, praescriptione tamen.

C. VI. ¶ Limite posse praescribi
potest.

Unde Innocentius Papa.

¶ Inter memoratus fratres nostros, Fulgencius
Frigitanus & Honorius Cordubensis Episcopi,
securius agitata est propter parochiam basilicam cuius
quam horum alter Cellanensem i. alter Regiam
asservat. Et quia inter utrasque partes haec enim
actio ventilarat b est, cuius quamvis recta non
nullum juris prajudicium aferat: & ideo ne obli-
terare inter eos nostra devocaretur sententia: pro
nibus synodalis decreto preterea sunt. Quoniam
tas praeponit ita opere inhibet cupiditatem
qui terminos alienos usurpat: ob hoc placuisse
nam partes inspectores a viro mittendos, ita ut
eis possidentis (si tamen basilicam, vel signa
præfixus monitaverit) ecclesie, cuius est ut in
sitionis, fit eternum dominium. Quod si lines appa-
rarent basilicam non concordant, f. & tam longe
propterea probat objecta præcipit, appellato præ-
Episcopi non valebit, quia illi tricennialis objectio
cum imponit. Hoc enim & facultarium Prae-
dicta præcipit, & præfatum Romanorum denomi-
nationis. Sin vero intra metas tricennialis tempore
alienos terminos basilicam insuffia retinet, repon-
tentis caput hoc exat in concilio Hispanensi 2.c. & ut
dictum.

¶ Caput hoc exat in concilio Hispanensi 2.c. & ut
dictum.

1. ¶ Cellanensem] In concilio impresso accepimus
tum Celanensem: & Plinius lib.3.c.1. inter episcopum non
legit numerat Celicanum.

2. ¶ Ita ut dioecesis] In concilio edictum
edicibus Vaticani legitur, ita ut, si in dioecesi polli-
tam basilicam veteribus signis limes prævius, (i.e.
fus) monstraverit ecclesiam, &c. item in eisdem lenti-
nis quod loco dictum, præfixus habens, præfatu-

C. VII. ¶ Spacia, que definita fuerint, non
præfatu non posse.

¶ Idem Gelasius Papa, In episcopis.

Dilectio b tua studiet quaevis omnium sibi
rum veritate, ut si de spatiis, & quibus mem-
oria contentio, definitio diutum certa proclama-
merita fervetur: aliquo si nihil unquam con-
terminatur, summa de prescriptione tempore
pars confidit, præbeat faciemmentum: ut nam
que hacenus possidere probatur, i. insuper
tur offere.

3 pars. Patet etiam aliter distinguere. Quo
autoritate usurpar, quia nullo titulo possidet nomen
beri non potest, & in hoc causa intelligenda est illa distinc-
tio: [Temporalis objectio: que per monas fieri pos-
sunt potest dividere aliatione finem confundere.] Iudeo
et f. si nullo titulo, sed sola usurpatio tam possidere
vel judicis autoritate, & privilegiis deo-
potest capiri, non temporalis objectio alieni finis.

a. In concilio Hispanensi 2.c. Poly. l.3.c.20. Bur. l.
Ivo p.3.c.99. b. al. vindicata. c. al. ob-
d. al. inspectio. e. al. iustificatio. f. al.
g. al. repetitio. h. Ivo p.3.c.97. & p.1.c.10.
i. al. probatur.

C. VIII. q. Debet præstigia xxx. anni possit
si immobiliariter obseruantur.

Unde Gelatius Papa a. ut.

P^lacuit b^h huic fæcete, magnæque synodo, ut res &
privilegia, quæ Dei ecclœ ex longo conuentu
pertinet, & five ab dñe recordationis Imperatoribus
five ab aliis Dei cultoribus in scriptis donata, & ab eis
per annos xxx. possessa sunt, nequaquam à potestate
præsumuntur quæcumque persona seculariter per potestatam
sunt habent, aut per argumenta qualibet auferat: sed
sunt omnia in potestate ac jussu & præstis ecclœ, quæ
cumque inter xxx. annorum spatiū ab ecclœ possessa
sunt nonnullum. Quisquis ergo secularium i^u contra
præstrem definitionem egredi, tanquam facilius judi-
cetur, & donec se corrigere, & ecclœ propria præ-
stamenta restituunt, anathema sit.

q. Quod lib^h in voluntate Gelati, habetur in synodo octava, habi-
ta ab Hadriano II. c. 11. & ea citatur, apud Anthonium & Polyca-
ponem. Sed manuscriptus codex Gratianus concordat cum val-
gissimo.

¶ I. Secularium] In vulgaritate legebatur. Quisquis ergo
clericorum & secularium. Sed alios illa duo voces, clericorum
vel, ab aliquo veritas, & ab ipsa concilio manuscriptis aut
precatorias, cum ordinarii sint, facere debuisse d. In E-
piscopatu*m* auctor locu*m* manifeste corruptu*m* est.

C. IX. q. Repeti non possunt, que xxx. annis
quiete possidentur.

Idem Episcopus Dardania inter catena
inxuit.

P^lost a quinque annis constituta Christi quodam
audio velle subverttere, cum xxx. annorum lex ho-
minum non possit absumpi.

¶ Capitulo non legitur in epistola Gelati, qua extat ad Epis-
copum pro Dardaniam. Nicetas I. in epistola ad Episcopos Gal-
lia, cuius initium est. Quamvis singulariter, nuper, ut di-
ctum est, impressa in appendice bibliotheca, etiam ex epistola Gelati
ad orientem. Desiderat Cardinalis & Anthonius absolu*m* Gelati
fieri videntur.

¶ pars. Item si deribus ecclœ controversia mota est, &
ad ipsius factum, tamen quas non fuerit, sed defensio
adversaria posse capi, riconvalescere præscriptio perit, silentium
impunitum in annos, ut suppeditatio præscriptio non a tempore de-
finiatur, sed a decessu definitus excedere sicut.

C. X. q. Vita irrita disponit non poterit pertine-
re ad triennium temporis.

Unde Tolentino concilio IX. c. 8. statutum est.

Sⁱ sacerdotes & vel ministri, dum gubernacula ecclœ
sunt administrare videtur, contra parum sanctificatas
sanctiones de rebus ecclœ definita aliqua dignoscuntur,
non ex quo tali scribendis decreverunt, sed ex quo tali mortendo definita reliquerunt, supposi-
tione ordo fabubilat. Nunquam enim i poterit ad
triennium temporis pertinere vita irrita hoc judican-
ta, quis statim contractum initia non sumpsit ab origi-
ne existimat.

¶ Nunquam enim] Sic in vetusti etiam codicibus Gra-
tian, & in codice conciliorum Luccini regis. In dubius Vatica-
nisi quidem dicitur, tricennium, sed in ceteris verbis aliqua va-
rietas. In concilio vero impressa legitur, Nunquam enim
ad triennium temporis pertinere potestas irritum (al.
irrit) hoc judicantis: & ab aliquibus editissimum alibi vox,
potest.

¶ pars. Item ea que beneficia possidentur, sive que metu
hostilitatis interveniente diuina possessa fuerint, præscriptio non
possit.

a. In syndicatu Hadriano II. c. 12. b. Poly. lib. 3. tit. 12.
Anfl. s. c. 2. ab orig. c. alia. d. Anfl. l. 4. c. 27.
Desiderat part. e. Sacerdos vel minister. orig. & sic confe-
quenter. f. al. triennium. g. orig.

C. XI. q. Quia in beneficiis possidentur, pri-
scibit non possunt.

Unde in Agathensi a concilio, c. 19. definitum est.

C^lericis b^h quilibet quantumque diuturnitate tem-
poris de ecclœ remuneratio aliqua possederint,
in ius proprium præscriptione temporis non revocen-
tur e*m* dummodo paterat ecclœ rem suffici: ne videan-
tur i etiam Episcopi tempore administrationis prolixas
aut precarias, cum ordinati sint, facere non debuisse, aut
diu retentas facultates in iuste proprietatis posse tran-
scribere.

¶ Ne videantur] In concilio impresso & apud Irenem le-
gitimus, ne videantur Episcopi administrationes prolixas aut
precarias, cum ordinati sint, facere debuisse d. In E-
piscopatu*m* auctor locu*m* manifeste corruptu*m* est.

C. XII. q. Quia humanitas invata aliquibus
præfatur præfici non possunt.

Item ex concilio Aurelianensi I. cap. 25.

Sⁱ Episcopii humanitas intitulū municipia, vi-
neolas, vel terrulas clericis, aut monachis, vel qui-
buslibet i præfiterit excolendas, vel pro tempore te-
nendas, etiam longe transiisse annorum spatia com-
probentur, nullum ecclœ præjudicium patiatur: nec
seculariis legis, & donatæiæ privilegiis, &c.

¶ Vel quibuslibet] Haec voces sunt etiam apud Anfl-
num, sed abhinc a concilio impresso & manuscrito.

C. XIII. q. Temporalis præscriptio non objective
ubi hostilitatis vexat interuenient.

Item ex concilio Hispanensi II. cui interfuerat

Iudiciorum, cap. 1.

¶ Prima actione Theodulphi Malacitanæ ecclœ an-
tagonisti ad nos oblatæ præcato est, alferentis anti-
quam ejusdem urbis parochiam militaris quondam f
hostilitatis discrimine sufficere decimam, & ex parte aliqua
ab ecclœ Attigitanæ, Eliberitanæ, atque Regabenæ
urbium esse retentam. Pro qua re placuit, ut omnis
parochia, quam antiqua ditione ante militarem hosti-
litatem renupisset ecclœ suam quicunque comprobaret,
eius privilegio restituere. Sicut enim per legem mun-
dialium ius, quos barbarica feritas & captiva necessitate
transvexit, postliminio reverentibus redditus antiqua
possessio, non aliter & ecclœ receptura est parochiam,
quam ante tenet cum rebus suis, sive ab aliis ecclœ
possidentur, sive in cuiuslibet possessionem transiusta sit.
Non enim erit objicienda præscriptio temporis, ubi ne-
cessitas intercessit hostilitatis.

C. XIV. q. Temporū non currit præscriptio ubi
fur hostilitatis invenitur.

Item Ioannes Papa VII. Paulus Episcopo Iugen-

ti legatione in Germania & Pan-

noma.

P^lord b^h si de annorum numero forte quis causatur,
sciat, quia inter Christianos & eos, qui unius fidei
sunt, numerus certus affixus est. Ceterum ubi pagano-
& incredulorum furor in causa est, quantalibet præ-
terante tempora iuri non præjudicant ecclœ, quæ
corporaliter neficientes armis, solum Dominum & propu-
gnatores suum, quando ei placuerit miserei, patien-
ter expectant. Verum si annorum prolixitas in talibus
impedit, Deus ipse reprehendendus est; qui post qua-
dringentos & trigesita annos filios Israhel i diuini-
tatem servit Pharaonis, & fornace ferrea liberavit: sed
ipse post se noster redemptor fuit, qui humanum genus
post tot annorum millia de inferni claustris eripuit.

a. In syndicatu Hadriano II. c. 12. b. Ius p. 3. c. 156. c. al. occi-
tur. d. alios debuisse. e. Anfl. s. c. 27. f. aliquando-
g. al. severitas. h. Poly. l. 1. tit. 11. Desiderat part. i. Anfl. l.
2. c. 23. j. Dent. q.

7 pars. Tolluntur etiam prescritione illa diecesis, quae prius Episcopi negligitibus, aut ab heretis ad fidem integratius recuperaveruntur.

C. XV. ¶ Si qui Episcopi dioecesis suas lucrari Deo negligunt, peccatum triennium ei constitutum Episcopu, quorum studio fidei sunt reconciliare.

Unde in Africano & concilio, c. 88. legit.

¶ Lacuit 6, ut quicunque Episcopi negligunt loca ad suam cathedralm pertinente in catholicam unitatem lucrari, convenientiam a diligentibus vicinis Episcopis, ut id agere non morentur. Quod si intra sex mensies a die conventionis non efficerint, qui potuerit a lucrari, ad ipsum pertinente: ita sane 1, ut ille, ad quem pertinuerit, videbantur, probare potuerit, magis illius elecam negligientiam ab hereticis, ut impune ibi sint, & suam diligentiam fuisse preventam, ut eo modo eusebra sollicitus & vitetur a. cum hoc iudices Episcopi co-governit, sive cathedrala loca restituuntur.

¶ Ita sane] Graciam Canon in emendata codicibus hoc loco sic habet:

Oros p̄p̄tū, ita īā dñm̄t̄. ¶ ad̄ d̄ dēc̄r̄t̄ r̄t̄ aūn̄s̄ oī r̄t̄s̄, īē t̄t̄d̄s̄ d̄ḡ n̄z̄ oīc̄n̄w̄t̄s̄ iō̄-̄ḡz̄ aūl̄d̄, r̄t̄o t̄t̄ d̄c̄p̄t̄n̄t̄l̄d̄l̄d̄p̄t̄, d̄ḡz̄ aūd̄-̄ḡb̄s̄ aūt̄s̄ p̄s̄ḡd̄z̄aūl̄, ḡz̄ oī t̄t̄s̄t̄ aūt̄s̄ d̄p̄l̄aūd̄l̄t̄ iō̄s̄ aūt̄s̄l̄d̄, h̄t̄i n̄t̄ iō̄t̄ p̄t̄ḡc̄t̄, r̄t̄s̄ aūt̄s̄ d̄ḡt̄t̄s̄ aūt̄s̄l̄d̄, r̄t̄o m̄t̄z̄d̄ iō̄-̄m̄t̄n̄t̄l̄d̄v̄t̄oī d̄ḡz̄aūl̄, r̄t̄o m̄t̄z̄d̄ iō̄-̄m̄t̄n̄t̄l̄d̄v̄t̄oī d̄ḡz̄aūl̄. Id est, Ita sane, ut si ille, ad quem hi pertinere ostenduntur, de industria ad rem commodiū tractandum negligenter agere vius fuerit, id probabantis hereticis, ut sine tumulo recipiatur, atque interea suam diligentiam alius occupabit, qua quidem si vius est, ipso hereticis magis datum attulisset, cum hoc iudicantes Episcopi cognoverit, &c.

Potest etiam alter intelligi prescritione illa longi temporis, qua Gelaſius negat statim parochiarum posse mutari. Longum enim tempus, scilicet ex legibus habetur, decimum, vel viennum intelligitur. Huius ergo longi temporis prescritione auditorum Gelaſius, & faculariorum legum ecclesiis obiecti non posset.

¶ pars. Prescritiones aliae sunt irreditentes odio petenti, & favore possident: ita tantum odio petenti. Qui enim bona fide, & iusto ritulo rem praefuit per decimum, aliosne vero per viennum tenet, perpetua exceptione tunc est, non solum adversus alios, sed etiam adversus credentes, quibus res ipsa obligata fuerit, etiam adversus verum dominum. Si vero aliquo casu a prescritione occidens, etiam adversus verum dominum utiliter rem vindicare poterit. Si autem multo ritulo, bona nam fide per triennium res alcusa possederit, non sicut debet praesidio. Bonae fidei non ad triennum nulli temporis, sed ad initium possefieri refertur. Sufficiunt enim in initio temporis bona fide possefieri capi, etiam si medio tempore scientiam & rei aliena habeatur. Ha prescritione introducit fidei favorem possidentes, & odio petentes: quia lex favet b̄s̄, qui bona fide & iusto ritulo, vel bona fide tancum possident: odio petentes, & ponit circumspectum suum negligentes & desiderantes. ¶ Quod si mala fide rem alienam quia possefieri capi, post xxx. annos adversus omnem petentem exceptione tunc erit. Si vero aliquo casu a prescritione occidens, aliosne non habebit: quia ha prescritione non favore male fidei possessorum, sed odio petentium rem suam persequi negligenti introducta est. Si autem res ad credentes suam, vel ad dominum perirent, determinis commendato habebit: si vero ad alium, creditor, vel i. ab aliis dominus adversus eam expiraverit: nec filio proderit exceptio medie & temporis possessorum.

a. Et in Milverit. cap. 24. & in Carthag. Grac. c. 8. b. Bur. I. c. 26. & 10 p. 3. c. 17. c. al. posterior. d. al. veter. e. al. restituant. f. al. conscientiam.

qua non ab eo habuit causam possiderent. Quod si vicini p̄ficio ad eos pervenient, male fidei possessori indejuncti possent communis recipere. ¶ Hec de prescritionibus dominum viscentibus, vel recovis intelligenda sunt, si sine intermissione p̄fobentur. Quid si per naturalem detinacionem possessorum fuerit, a die recuperata possessoris non reginta anna in præscriptione numeri abiretur. Si per dies contingentes, dicitur intermissione faciat. ¶ Autem possessorum aliqui non solum tempus procedens cum sua possessorum tempore continuo posse: Is a. autem, cuius rei p̄ficio habetur, sicutem conditum in p̄ficio properaverit ab latitante, vel infantiam, vel formam, idem non minus ruitur vel caruatur habet, vel que in usus possessorum constitutus est, sive constituta tempore p̄ficio dicitur, et hoc in querimoniis deducatur. & si in intermissione faciat. Autem possessorum ad natum tempore continuo manifestare voluntatem in scriptis deponuntur. ¶ Possessor, vel Episcopus, vel defensor abiertus, brevis & publica p̄ficio dominebitur habet possessor, seu cum tabularum p̄ficio vel si civitas tabularum invobabatur, cum trium iurum p̄ficio: & hoc sufficiat ad orationem temporalis intermissione posse: omni longi temporis, five regula, & vel quadragesima annos posse: & hoc in authentico. ¶ [Quia b. editio monachorum p̄ficio extulit, si loco religio competrant, quadragesima dominum.] Et in novella. Neque decimas, vel viennas, & canonicas vero exceptiones ad verius ecclesiam regula annos posse: & hoc sufficiat ad orationem monachorum annos posse: ministrum. Quod si privatas primas & decimas annos posse: fine tituli possident, nulla tempore prescritionibus possunt. Quia enim in inicio jure factis efficiuntur, tristis tempore non convalescunt. Unde si liber omnia tempore pro servio detinatur, etiam si quadragesima annos posse: excellent, sola tempore longinquitate libertati utramlibet non crovit, & functiones instar obtinent. ¶ Parvissime p̄ficio possessorum non possunt.

1. ¶ Vel alius dominus] In dubius vetustus tempore non est dicitur, alius, in uso autem legit, vel alius, p̄ficio ministrum.

2. ¶ Medii temporis possessorum] A regula videtur tempore abest dicitur, temporis, parsim dicitur, possessorum.

3. ¶ In omnibus prescritionibus] Haec non nisi manifestari possunt.

4. ¶ Ecclesia ripup.] Emondatum est et mundi Nam ante legator, ecclesia, republica. Omnia autem terdum, & mutat nomina verba Gratianus etiam legi, referat.

C. XVI.

Vnde in 7. lib. d. Codicis, n. de regula, vel quadraginta annorum prescritione, Imp. Augustanus.

Vbemus eos, qui rem aliquam per contumiam innotrum quadragesima curriculum sine quodam interpretatione possident, et possessorum quare, fei dominio nequam removere: fandores tem, seu canonem, vel aliam canionem, vel aliam quamcumque.

a. 1. ult. Cod. de episcopali audient. Superfilius. Cod. 10. excep. b. Ord. de sarcophaga ecclesia. Avien. que dicitur Novella 12. 6. pro temporalibus. Et tandem apud Iulianum, c. 3. cap. q. 4. c. fin. c. Digest. de reg. p. 1. quidam. d. 6. lib. 6.

cancellationem impositam eis depedere compelli, nec
hunc patti cuiusunque temporis prescriptionem opposi-
tam admitti.

C. In plerisque verissimi exemplaribus caput hoc conjunctum est
superiori.

S. Etiam prædicta, faveant privatis, fratre ecclesiæ, possunt pra-
fici. Prevenimus premitur, & decimationam prescriptione
ad hunc pannis; etiamque à Romano Pontifice quilibet lucius super
hunc scriptum impetrari potest. **R.** Scripta a eius que contra
scriptum impetrata fuerint, nisi talia sint, quælibet, quibus da-
ta fuerint, prebit, & nullis objicit, nullis momentis esse censori.
C. Item. **D.** Non mandante facerit, ab his, qui perferant, atq;
contra legem ea detinent, nulla longi temporis prescriptione officio-
rum possunt restare, ita ut nec premitur, quidem iniqui compatriato-
rum impetrare licet.

S. Ut supra, vel iuri faciorem temporis in qualibet provincia
nominata, vel alia pacta alienata sunt, ab his, qui perferant, atq;
contra legem ea detinent, nulla longi temporis prescriptione officio-
rum possunt restare, ita ut nec premitur, quidem iniqui compatriato-
rum impetrare licet.

D. pars. De prescriptionibus vero longi temporis in authenti-
cissima intentione claram ostendit, confirmatione facta, & **C.** Quia d
alibi non a tricenniis decimatis, vicenniali prescripicio exclud-
itur, si huiusmodi competens, quadraginta anni auctoritas, &
decimatis, & quaduaginta prescripicio suum locum habentibus. **I.**
C. Habetibus. **I.** In plerisque verissimi exemplaribus sequen-
tia, sed sola prescripicio annorum, &c. **In una autem**
I. In plerisque. Huius ergo longi temporis prescripicio, au-
toritate Gelasii & Theodori legum, ecclesiis obici non
potest; sed sola prescripicio xxx. annorum, &c. Cod. auctoris
et facetus, nichil, I. fin. locis auct. nra habet. Quas actiones al-
ias decimatis, alias vicenniali, alias tricenniis prescrip-
tio excludit, hinc filio religioso competant, quadraginta
anni auctoritas, ut capiatur triennii, vel quadri-
ginta prescripicio, in suo robore durantibus, sola Roma-
na ecclesia gaudentem centum annorum spatio, vel privi-
legio.

I. pars. Sed sola prescripicio xxx. annorum, & deinceps: à
quatenus prescripicio privilegia Romana ecclesia sunt exclusa,
qua non rescriptum annorum spatio prescripsi possunt.

C. XVII. q. Previlegia Romana ecclesia non nisi
centum annorum prescripitione
toluntur.

Unde Ioannes oclavus scribit Ludovicus

Rog.

Nemo e de annorum numero resultandi sumat fo-
mentum: quia fæcunda Romane (cui Deo auctor,
leuitus) ecclesia privilegia, quae in firma Petri flabilita-
tis petra laecepit, nullis annis angustior, nullis
regnum portionibus præjudicantur. Sed & veneranda
Romana leges divinitus per ora piorum Principum pro-
mulgata, rerum ejus prescripitionem non nisi per centum
annos admittunt.

QVÆSTIO IV.

O Stenson est quando ecclesia adversus ecclesiam prescri-
pitione potest. Nam videndum est, si monasterium adver-
sus ecclesiam prescribere valeat. **Quod Vibianus Pa-**
pa II. prohibuit, dicunt.

a. q. 2. r. 2. rescripta, ex l. rescripta, Cod. de presribus
imp. offreda. Sup. ead. q. 2. t. 2. c. 1. b. Num. 18.
c. Cod. 1. m. 27. l. 2. Anthoniu. l. 4. c. 2. d. Cod. de sacrofan-
tia ecclesiæ. l. fin. Novellæ 13. ut supra. e. Anthoniu. libro 4.
cap. 42.

C. I. q. Tricennio temporis aliquid prescribere
Abbas vel monachi non
valent.

Professiones ecclesiastum & Episcoporum tricenniales, &
Abbas vel monachos habete omnino prohibi-
mus.

Sed si eis sollestat tricennali prescripicio, à B. Gregorio conceditur
ei quadraginta prescripicio.

C. II. q. Quadraginta annorum prescripicio rela-
tivis dominis conceditur.

Ait enim Petrus Suidacomo, lib. 1. epist. 9.

Volumus b accedentes te ad Pannormitanam civita-
tem quætionem ipsam tali ratione discutere (domi-
ni rei apud poftolorem, sicut haec sunt posticulum & el-
videlicet permanente) ut si monasterium presumatur sancti
Theodori fines, de quibus causatio morta est, incon-
clusos a quadraginta annis posticulum reperiri, nullam
deinceps (etiam quid sancta Romana ecclesia compe-
tere potuit) patiaris sustinere columnam: sed quietem
eorum inconclusum omnibus modis procurare. Sin ve-
ro actores & ecclesia non eos posse diffringere quadraginta an-
nis inconcluso jure monstraverint, sed aliquam intra tem-
porum hac motam aliquando fuisse quætionem corundem
finium, electis arbitris tranquille & legaliter sopia-
tur.

C. III. q. De eodem.

Item ex Novellis Iustiniani, Novell. 13.

Nequae decenniis, neque vicenniali, vel xxx. annorum
prescripicio, sed sola xl. annorum curricula religiosis
domibus opponantur, non solum in cateris rebus, sed et
in legis & hereditibus.

G. Hic neg. novella, neq; Iustinianus antecessor, neq; capitularis pro-
pria omnino verba referuntur.

Sic ergo religiosis domibus ex lege non nisi quadraginta et
obliganda prescripicio; ita & auctoritate Gregorii aduersus alias ce-
clesias prescribere possunt eadem spacio temporis.

QVÆSTIO VI.

Sed autem ea, que ecclesia debentur, restores g. ejus-
dem sua auctoritate judicis premisi repetere non
valeant. B. Gregorius statutus, lib. 4. 4. e. 8. dicent.

C. Capitulum hoc sumptum est ex concilia à B. Gregorio habito,
quod in regulo isti habetur, sicut in lib. 4. post. epist. 3. iterum
post librum 12. ejusdem regilli.

C. I. q. Iudicio, non manibus, reecclesia
defendatur.

Confuerendo b nova in ecclesia hac, & valde reprehendi-
bilibus erupit, ut cum rectores eius patrimonii urba-
ni vel rusticæ prædia juncti illis competere posse suscipiantur,
sicuti more titulos imprimant, atque hoc quod competere
pauperibus existimat, non judicio, sed manibus
defendant; & cum per predicatoris fuos veritas dicat:
[Nihil i per contentiones] etiam ipsum litigiose contencio-
nis malum transcendit k; & res qualibet, cum affi-
matur ecclesia posse competere, per vim teneatur. Pro-
inde praefiti decreto continuo, ut si quis ecclesiasticorum
unquam titulos ponere sine in rusticæ, sive urbano prædio
sua sponte presumperit, anathema sit. Et responderunt
comes. Anathema sit. ¶ Is autem, qui ecclesia præfeti,
si hoc vel ipse fieri præcepit, vel sine sua præ-
scriptione factum digna punire animadversione neglexe-
rit, anathema sit. Et responderunt omnes, Anathema
sit.

a. q. 2. r. 2. b. Anf. 1. 5. 6. 7. c. al. postissa. Ius. p. 3.
c. 1. 4. 5. Pann. 2. 2. 6. d. insomnis. f. orig. e. al. auctores
sancta ecclesia. f. Apud Iudicium ead. novell. 6. & 5. cap. 256.
g. al. auctores. h. Poly. l. 4. tit. 3. i. Philip. 2.
k. al. transcendente.

Z. 2